

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Політичні струї.

З Відня пишуть нам під днем 19-го січня:

Деякі дневники подали на днях вість, будь-то по причині механічної обструкції частини лівниці правительство носить ся з гадкою, як найскорше розв'язати державну раду. Ся вість не має ніяких підстав. Парламентарна більшість і правительство перебули щасливо всякі скандали обструкційної сполученої лівниці, то на певно будуть в силі, перенести і безглузді, поіменні голосованя, аранжовані частиною лівниці. Кажемо: частина лівниці, бо, як вже знаєте, антисеміти, група Мавтнера, більша німецька посілість і соціяльні демократи зовсім не годять ся на нову тактику поступовців і націоналів німецьких. Під сим взглядом лівниця розпала ся, а в виду розладу заходять ся нині якісь менери коло того, щоби зліпити її на ново посредством якоїсь позитивної програми (?), котра би обов'язувала всіх австрійських Німців. В тій цілі сходять ся представителі поодиноких клубів лівниці на наради і придумують, які би національно-політичні чи державні постуляти (!) поставити до правительств? Ситі домагають ся св'іжої їди! І дійсно годі догадати ся, які постуляти могли би вийти від Німців, котрим в Австрії не достає хиба птичого молока.

Але лишім лівницю на боці, а спитаймо, що робить правиця в виду сих нових проявів? Правиця радить. Над чим? Рівнож над тактикою! Она придумує способи, як би сю механічну обструкцію лівниці зробити нешкідливою. Чи вийде з тої ради який позитивний результат?—сумніваюсь. Чому не вийде? Не вийде, бо поодинокі групи правиці рівнож не годять ся в своїх поглядах на санацийні средства, як не годить ся лівниця що-до парламентарної так-

тики. Чехи без виїмки раді би, щоби правительство як найскорше відрочило або і закрило державну раду, а скликало чеський сойм. Чехи маячать заєдно про зруйнованє неутрального парламента та обнову державного свого права. Се альфа і омега їх змагань. Інакше однакж дивлять ся на справу другі сторонництва правиці. Поляки, Славянський Союз, як і німецькі католики бажають удержати центральний парламент як найдовше при купі, в надії, що механічна обструкція скоро з'уїжє ся сама собою, а потім буде чейже можна взяти ся за позитивну роботу. Се що-до тактики правиці.

Друга справа, що займає правицю, се питанє, якої думки є гр. Туна? Чи він рішучо стоїть при правиці і які єго проєкти що-до санаций парламента: чи розв'язанє єго, чи зміна конституції, чи дальше лявірованє, чи може старанє, помирити Чехів з Німцями і т. д.? О се рішила парламентарна комісія правиці спитатись гр. Туна. На се поклав вагу іменно бр. Катрайн, заким би рішив ся стати по стороні Чехів або других сторонництв правиці що-до тактики супроти лівниці.

Трета справа, над котрою хлопоче ся правиця, се справа реконструкції теперішнього кабінету. Правиця пересвідчилась іменно, що теперішній кабінет в своїх поглядах на політичну ситуацію і політично-національні питання не конче одноцільний. При гр. Туні стоять др. Кайцль, бар. Діпавлі і Єнджейович, в другім таборі, симпатизуючим в часті з лівницею, мали би стояти другі міністри, а на їх чолі др. Білянд. Они мали би і спиняти змаганя гр. Туна, они мали би бути і причиною, що гр. Тун не може рішучо завернути в сторону правиці. Непарламентарний кабінет мав би проте перемінити ся в чисто-парламентарний.

Побіч парламентарної комісії правиці

радять і клуби правиці. »Славянський Союз« зібрав ся 18-го на нараду, обговорив політичну ситуацію всесторонно, провірив, що правительство дуже пиняво переводить дані приреченя, а вкінці прийняв внесеня пос. Вахнянина: 1) »Союз« противний змаганям Чехів до як найскоршого закриття парламента. 2) »Союз« бажає, щоби президиум палати як найскорше поставила на дневний порядок палати посольської: закон о належитостях спадкових, закон о знесеню рогачок і закон о заразі на худобу. 3) »Союз« радо піддержит змаганя правиці до виклярованя відносин межі правицею а правительством; 4) »Союз« піддержит евентуальну реконструкцію кабінету, але домагає ся, щоби в раді корони засів муж, що був би свідомий справ полудневих Славян і Русинів; 5) »Союз« домагає ся вкінці, щоби правительство і правиця подбали о виробленє закона о народностях і оборону так званих меншостей національних, без чого неможливий мир в державі.

Нині збирає ся опять »Союз« на нараду. Завтра збере ся езекутивний комітет правиці, де являть ся крім гр. Туна і др. Кайцль, бар. Діпавлі і Єнджейович. Небавом заповіджені опять збори парламентарної комісії правиці, щоби вислухати справозданя езекутивного комітету з переговорів єго з правительством. А Німці симчасом радять над своїми постулятами.

Комісія угодова була зібрана 18-го рано, щоби взяти під розвагу закон о товаровій статистиці. Від 11. до 12.½ години говорив др. Лехер. Се рід обструкції в комісії. Поголоски, будьто др. Енгель і др. Білинський були покликані цісарем на авдйенцію, суть чистою видумкою на обаламученє опінії.

СВЕКРУХА.

комедия в III. актах з сільського життя

Льва Лопатинського.

(Дальше.)

СЦЕНА IV.

Ті самі без Доні.

Свекруха. Що се за одно? Наймичка чи що?

Анна. А вам Петро хиба не розповідав? Се перва сестра Іванова, сирота з малку, але богачка собі.

Свекруха. Ага, се тотя, що про неї чула ще перед вашим весільом? Кажали, що має гроші десь там в касі, але що то нині гріш: котить ся, бо круглий. Чогож она у вас тепер пересиджує?

Анна. Она виховувала ся при єго небіжчиках батьках, а потому господарювала єму, а тепер же разом з нами. Дуже щира дівчина.

Свекруха. Ей, кождий собі щирій! Але то не добре, що вона сидить коло вас. Чому не іде між людей на службу?

Анна. Вона зростає в иньшій гаразді. Ходи-

ла до школи чотири роки. Читає так гладко, як другий говорить і напише все, що їй скажете.

Свекруха. Що господарській дитині зі школи. Певно навчила ся там тільки час марнувати та дармувати.

Анна. А які вона уміє шитя ріжні та ріжно вишивати. Ту в селі була одна учителька, то вивчила єї ріжних штук.

Свекруха. То чомуж єї не сватає хто з панів — вони люблять такі витребеньки. От, випускайте єї якого шандаря, або вознього зі суду, най буде панею.

Анна. Та се може би було і добре... Але Петро вам мусів щось казати?...

Свекруха. Він казав, але я і слухати не хотіла. Я для него маю не таку богачку! Най она собі і в голову не кладе...

СЦЕНА V.

Ті самі, Доня.

Доня (вносить сир зі сметаною в мисці, вибирає з мисника тарілки і ставить перед кождого).

Анна. Перед тим треба би напити ся по келішку горівки (звняючись). Мій чоловік не не, тай нема дома...

Свекруха. Жалуєте собі? Чи чоловік на се

жє тай працює, би собі жалувати? Тільки вашого!

Анна. Та хто там жалує. Іван мені нічого не боронить, але я сама виджу, що в горівці не така велика утіха. Дома, у вас, то я пила часом, але у себе ніколи.

Свекруха. То зле. Воно здорово напити ся келішок горівки. Мій небіжчик бувало все для мене привозить фляшку солодкої з міста тай таке бувало мене частує, таке припрошує, що раз!

Анна (подразнена). Але потому бувало, як зачнете ся сварити з собою, що аж хата була танцює. А ми не ємо, тай не сваримо ся.

Іван (удобряючи). Та ти Анно не диви ся на мене, але як мамуня напоють ся, то пішли.

Анна. Та кого-ж я пішлю, коли нема нікого дома. Хлопець єще в поли з товаром...

Свекруха. А во ж дівчина є, — та нехай скочить до коршми.

Анна (здивована). Хто, Доня?

Доня. Я встидаю ся йти до коршми. Я там не була з роду.

Свекруха. А ти-ж де впроста, в лісі? Хиба між людьми не бувала? А на музику не ходиш?

Доня. У нас є читальня. Там всі сходять

Картинка з парламента.

(Політичний фейлетон).

(Осел і лев. — Брутальність Стояловського. — Великі яюди до малих річок. — Два проповідники, — Осине гніздо рушилось).

Представте собі! Президент посольської палати, др. Фуке, відкрив перше засідане. Галерії переповнені. Красний цвіт перемагає, бо в него цікавість завжди більша. А впрочім інтересно придивити ся, як буде виглядати нове, справлене видане обструкції. Повитавши послів, др. Фуке посв'ячує кілька горячих слів пам'яті пок. гр. Юлія Фалькенгайна. Посли підносять ся з місць. В тім розляг ся топін ніг. Що се? Лівця виходить з салі. Чого? Она не зносить і посмертної згадки про Фалькенгайна. Грос (Барбаросса) граде попереду демонстраційно, за ним довгим хвостом тягнесь лівця. Она пересвідчена, що доконує геройского діла. А на ділі що? На ділі те, про що згадує казка, що осел аж по смерті копав льва.

В часі, коли др. Фуке славив Фалькенгайна, яко мужа твердих пересвідчень, хоч і на скрізь консервативних, на порожних лавках лівці сиділа жмінка послів. Було їх 5 чи 6. Се був о. Стояловський з своїми недобитками. Побіч него Вілковський. Они не мали смілости вийти з салі, за те однак попали з дощу під окуп: виявили сьвітвою своєю брутальність, вірно сказавши своє >хамство<. Чи чудуватись їм? Годі. В болоті зросли, болотом живуть, болотом кидають при всякій нагоді. Чогож би їм в такій хвили не показатись тими, ким суть і остануть ся?

Німчики наші переводять наглядний доказ, що теория Дарвіна про походженє їх від малих правдива. Коли пестеньський сойм бавить ся в поіменні голосованя, то чогож би їм не малпувати опозиції малярської? Перше засіданє палати зійшло проте на п'ятикратнім поіменнім голосованю. Але на другім засіданю були ті великані до малих річок, ті пігмеї колишних Лясерів, Гіскрів, Гербетів та Пленерів, — оригінальними. Замість голосовань домагаля ся они точного відчитуваня всіх петицій і інтерпеляцій від заголовка аж по послідню точку. Секретарі президії мали гіркий час! Тут послі розложились в лавках вигідно і гуторять громмаками, на кульоарах смолять другі сїгара, сам президент лопав в довгу розмову з віцепрезидентом, а бідні секретарі мелють устами через повні дві години, спляпають над нечетко писаними інтерпеляціями. Щоби однакж, борони Боже, котрий з секретарів не пропустив якого реченя, на те стоїть над ними або сам Грос, або Кайзер, або Помер, або Сильвестер і наглядують їх. Сьмішне, але правдиве! Найцікавіше притім, що секретарі з правиці забавились в абстиненцію, утекли з своїх крісел, а бідного Пфершого лишили самого при читаню

інтерпеляцій. Професор університету прів, але молот.

На другім засіданю палати посольської дебютовали два провідники. Одним з них був гр. Войтїх Дідушицкий, котрий мов Іван Христитель на пустини накликавав лівцю zur Wahrung des parlamentarischen Astandes. Другий з черги проповідував Дашинський. Сей гремів на лівцю мов Jupiter tonans. Він назвав обструкцію безглуздою забавкою, на котрої ґрунті росте і розвиває ся хорошенько §. 14. Він і супротивив ся забаганці лівці, щоби поперед всего поставити на дневнім порядку справу обжалованя міністрів. А чогож хотів він сам? Може лагоди економічних справ, поправи сумного положеня своїх 20.000 виборців-селян? Ні! Він домагав ся лише знесеня штемпля дневникарского. Так велів Адлер, редактор >Arbeiter Zeitung<, так мусів говорити слуга его, Дашинський. Хліб байдужна річ, коби лише жиди, в котрих руках находить ся нині австрійске дневникарство, не платили дневникарского штемпля. Але чи думаете, що річи сих двох проповідників поправили ситуацію? Ані трохи. Они лише розрухали осине гніздо. Сейчас заревів з заду в окремір річи Шенерер, обстаючи за тим, щоби передовсім покінчити з міністрами. Відтак забрав не слово, а крик Кайзер, новий провідник обструкції і сказав, що Дашинський простий наймит жидівський. А відтак вже поспались дальші бесіди, держані в тонації високого, тенорового А. Соціаліст Реґер, колишній Давид, що убив не Голію, але таки Давида Абрагамовича, ревів, вискав і розбивав ся на всі сторони в обороні Дашинського. В него ударив відтак Грос. Руда борода дрожала. Так званий Brustton був в роботі. Ба, і Тірк не дарував свого. Пищав тоненьким дискантом, домагаючись як найскоршого засуду на Рубера. Пригадав ся палаті і о. Стояловський. Розмахуючи руками, ударив він сим разом на обструкцію, хоч сам сидить на лівці і іде рука в руку з Німцями. Видко, ему путаєсь в голові чим-раз більше. Досить, що парламент подобав в тій хвили на розрухане осине гніздо. Посли вилітали і жалили один другого. Аргументи заступлено криком і обидами. Силу слова надолужено ґестикуляцією. Здавалось, стоять вітраки і розмахують крилами. Тількож замість муки намолото тут богато фраз — мишам на сніданє...

Пересиленє на Угорщині.

В соїмі угорським поіменні голосованя. Вчерашнє засіданє зійшло на трох таких голосованях, при котрих розходило ся, чи три послі мають говорити перед приступленєм до порядку дневного, чи ні. В кінці відкинено всі три внесеня, але на порядок дневний не стало вже часу. Дальший хід порядку дневного відложено на нині, а находить ся в нім вже тепер шість поіменних голосовань.

Независимо від тих безплідних засідань соїму, де опозиція виступає із всею безоглядністю на державні справи, веде правительство компромісові переговори з залізною витревалою стією. Мужі довіря угорських опозиційних партій мали по кількогодінній нараді заявити, що не можуть прийняти компромісових предложень правительства. Опозиція має бути огірчена з тої причини, що Банфі проєкт посередництва Шеля в угодній справі вручив у відмінній формі, ніж та, на котру згодила ся корона. Проєкт Шеля виходить з тої точки погляду, що право Угорщини, містяче ся в §. 68. угодного закона з 1867 року, не лиш не має бути вкорочене, але має бути виразно признане в новій угоді. З другого боку великодержавне становиско монархії має бути в той спосіб увзглядене, що спільність цлого округа на виї не лиш не сьміє бути нарушена, але буде рівно узнана в будучім законі. Отже опозиція домагає ся, щоби в першім параграфі нового закона було виразно зазначене право Угорщини до самостійного заряду, а рівночасно піднесене право міністра справ внїшних до заключуваня торговельних договорів з чужими державами до 1903 року. Мимо резолюції ухваленої на конференції опозиції, що відповідь правительства не надає ся до дальшої дискусії, переговори з правительством тривають дальше.

Також і угорська палата панів бере участь в винайденю способів на примиренє партійних пристрастей. Іменно внїс там гр. Шехений проєкт адреси до трону з просьбою, щоби в виду безвихідних обставин на Угорщині корона своїм впливом в границях конституції рішила теперішній спір в напрямі привернення конституційних відносин.

На вчерашнім засіданю палати панів залвив гр. Шехений, що палата має обовязок самостійно висказати свій погляд на теперішню політичну ситуацію. Бесідник не хоче доходити, хто завинив, що настали такі відносини, бо не кермує себе сторонничими взглядами, але журую о загальній інтерес краю. Правительство не має бюджету, кождий може відмовити плаченя податків, опираючись на букві права. Тих сумних проявів не усуне факт, що скарб державний може навіть зречи ся своїх заходів на якийсь час. У відношеню до Австрії ся сама непевність. Може нам грозити економічне пересиленє. Становиско монархії загрожене не лише як державної сили, але також з огляду на союз з другими державами. Однокою цілю наших старань є приверненє внутрішнього мира, тож бесідник просить, щоби по мысли его виводів проєкт адреси до трону поставлено на порядок дневний.

Президент міністрів бр. Банфі спротивив ся сему внесеню так з огляду на переговори, які ведуть ся з опозицією, як і зза стилізації проєкту адреси. Іменно звернув увагу президент міністрів на сю часть адреси, де говорить ся о >конституційних границях<, в яких корона мала би вплинути на приверненє конституційних відносин. Через се могло би повстати ошибочне виображенє, що корона може впливати і в поза конституційних рамках, а такого толкованя не можна допустити. Висиланє адреси до престолоа в теперішній хвили не було би ані відповідне, ані не мало би жадної ціли, ані навіть не є можливе, бо теперішня ситуація повстала наслідком ріжниць в поглядах сторонництв, а адреса могла би викликати думку, що престол має рішити у борбі сторонництв. Вкінці бр. Банфі висказав надїю, що санация відносин, так пожадана для правительства і більшости, покаже ся також і меншости доконечною і просить палату, щоби внесеня гр. Шехенийого не містила на порядку дневнім. При голосованю внесенє Шехенийого відкинено 99 голосами против 69.

Вісти політичні.

Филиппинські Тагалі вже два рази скомпромітували страшно Американців. Раз зложили докази перед англійським судом в Гондконгу, що Спуччені Держави намовили їх до повстаня, а тепер оголосили в париских дневниках формальний трактат, який заключили з американським правительством в Сінгапурі. Сей трактат містить 19 параграфів, з котрих вихо-

ся і читають і забавляють ся; а часом і тацюємо.

Свекруха. Знаю, знаю, читальня! ага! Ти мене доно не вчи, що то таке читальники. Через них вся біда в селі. А як в хаті чого треба, то могла би ти таки послужити, а не ставати з ротом до господині.

Анна (сьміючись). Та дайте спокій, мамо. Я сама би не пустила єї до коршми. Збігай по Іване, голубчику до коршми. Фляшка там у коморі. Піди, Дону, пошукай. (Доня іде до комори).

Іван. Добре, серденько, я зараз принесу (іде за Донею).

Свекруха (з персердею). Тфу, я ще не бачила і не чула такого (передражняючи). Вона до него >голубчику< а він до неї >серденько< (иньшим тоном). Ой дурна, дурна, не вір ти хлопцям, бо кождий хлоп в очи сьвітить, а поза очи дурить.

Анна. Не бійте ся, Іван не такий, він і не подивить ся на жадну.

Свекруха. Го, го, не вір. А небіжчик мій старий, як бувало? Уже був старий хрін, а за дівчатами очи пас.

Анна. Ей, тато небіжчик мали ньшу біду на голові.

Свекруха. Та що ти знаєш, що ти знаєш?! А чого пішов зі сьвіта? То ему так жінки зробили. Тота Шеньова Рузька, що покинула була свого чоловіка. Чи я їх не бачила разом на торві у місті? Щось ему дала напити ся, тай мій пішов землю гризти.

Анна. Ей, та що ви вгадуєте, мамо, Бог знає, як то було! Прецінь тато не вмерли нагло, тай були при тім люди...

Свекруха. Та що люди порадять, як то там в середині ему пороблено. Я вже хотіла спровадити комісію, але не хотіла робити встиду небіжчикова по смерті, аби его різали.

Іван (входить з комори з флянкою). Солодкої вам принести, чи чистої.

Анна. Возьми солодкої, бо запалювати дома, то так чути на цілу хату, аж дух зазирає.

Свекруха. Може би ви поступили по дорозі по писаря? Я маю ту довжок, то він обіцяв мені зробити позов.

Іван. По Зацїравского? Я застану его напевно в корчмі. Він там провадить людям процеса (пшов).

(Далі буде).

дять, що Американці прирікали утворити з Филиппин особну республіку і перше її правління мало утворити ся під президентурою провідника повстанців Агвінальда. Вправді європейські комісарі і американське правління мали бути «хвилеві» дорадниками филиппинського правління, але порти филиппинські мали бути отверті для загальної торгівлі і свобода внутрішньої адміністрації нічим не стіснена. Зі сторони Тагалів підписав сей трактат Агвінальдо, а зі сторони Сполучених Держав генеральний консуль в Сінгапурі. Тепер же ж Американці випирають ся, що коли сей трактат не має підпису Мак-Кінлея, він вже не важе в нічим Сполучених Держав, бо їх конституція домагає ся доконче для важности державних актів підпису президента. Всеж таки сей трактат є простою обманою, бо американське правління уповномочило генерального консула в Сінгапурі заключити єго з Агвінальдом. Тож Тагалі відповіли тепер оружним опором, що причинив Американам не мало клопоту.

Справа Драйфуса і товаришів єго долі чи не долі, Пікарта і Естергазого, не дає спокою Французам, а бодай не сходять з порядку дневного в газетах. Естергази вернув вже до Парижа. Змінив ся так, що годі єго пізнати і виглядає на чоловіка схорованого. На двірці обскочили єго зараз репортери всїляких газет, але він заявив, що не скаже нікому нічого і буде зізнавати лиш перед трибуналом. — В сенаті інтерпелював сенатор Шамейлян в справі проволоки вироку в процесі Пікарта і закинув трибуналові касаційному партийність в користь Пікарта. Дельней обговорював знов справу Борепера і виступив остро против трибуналу касаційного. На се відповів міністер справедливости, що справа викликала би ще більший заколот, наколи би правління до неї вмшало ся. Міністер є того погляду, що Борепер подав ся лиш для того до димісії, що не okazaєму відповідної куртоазії. Димісію прийнято, що би ужитем енергичніших средств не збільшати агітації. Сенат ухвалив відтак порядок дневний прийнятий міністром 212 голосами против 28.

З Берліна доносять до Fremdenblatt-у, що німецьке міністерство зарядило розв'язане всїх польських товариств академічних. Після Tageblatt-у в мотивах розв'язання обох товариств польських у Вроцлаві заявив ректорат виразно, що стало ся то на основі розпорядження міністеріяльного, постановляючого розв'язане всїх польських товариств академічних при пруських університетах.

Межи Сербією а Черногорією прийшло до маленького конфлікту ізза іменини, а що з маленької искри буває иводі великий огонь, то годить ся послухати і сеї сербско черногорської історії. На св. Николая (а «ніколайки» люблять не лиш малі діти, але й великі князі) дістав кв. Николай Черногорський гратуляції від всїх дворів, лиш один сербський якось на то позабув. Розуміє ся, що се дало причину до всїляких коментарів, котрі «Мале Новине» так тепер поясняють: Того самого дня припадало торжество патрона династії Обреновичів, котре преці має для сербского народу далеко більше значінє, як іменини черногорского князя, котрі поза Черногорією ніхто не святкує. Отже то святю в Сербії зовсім з'ігноровано в Цетині і не вислано з сеї нагоди ніякої гратуляції до короля Александра.

НОВИНИ.

Тим П. Т. Добродіям, що доси не звернули висиланих на оказ чисел нашої часописи, будемо посилати дальші числа нашої часописи, уважаючи їх нашими предплатниками.

Адміністрація.

— Інавгураційний виклад мав нині в суботу, на львівській університеті доцент австрійского права приватного в руськім язичі, др. Станислав Дністрянський. Від смерті невіджалованої пам'яті д-ра Ол. Огоновского руска катедра австрійского права стояла до сего часу опорожнена, хотай кандидатів до неї не хибувало. Між ними були навіть визначніші правничі сили, котрі однак, на жаль, не удостоїли ся признання із сторони сенату тогож університета. О др-і Долинськім, що старав ся недавно викладати із сеї катедри, годі серію говорити. Инакше представив ся новий доцент др. Дністрянський. Не помилмо ся, коли скажемо, що нині симпатія

львівських Русинів по єго стороні. Найлучшим доказом сего нинішній єго перший виклад, на котрім явило ся окрім дуже численного числа слухачів також багато старших львівських Русинів, — між ними трохи не всїх руських адвокатів, професорів університету, особливо крім д-ра Колесси, котрий бажає страшно від якогось часу бути в львівській університеті одним професором-Русином, а в додатку приємно було нам бачити навіть кілька руських пань. Др. Дністрянський говорить ясно, плавно і милозвучно, причім володіє хорошою рускою мовою. На початку викладу посвятив теплу згадку б. п. Ол. Огоновскому, відтак говорив широко про відношенє суспільности до науки права, а вкінці перейшов до вступу оповіщеного ним викладу. Грімкі оплески по укінченю викладу можуть становити запоруку, що др. Дністрянський з'уміє щирим трудом на об'ятім становищі з'єднати собі всю руску молодіж і симпатію цілого руського загалу.

— Рух в товариствах. Виділ «Руської Бесіди», вибраний на загальних зборах 16. с. м., уконститував ся в сей спосіб, що вибрав: головою проф. Володимира Шухевича, заступником головою проф. Ілю Кокорудза, господарем о. Александра Темницького, референтом театральним п. Николу Заячківського, а секретарем п. Остапа Весоловского. — Львівське товариство руських ремісників «Зоря», устроює в неділю 22 січня с. р. перший в сїм сезоні карнавалом вечерок з танцями в комнатах товариства, ул. Краківська ч. 17. Стрій вечерковий. — Товариство «Січ» у Відні устроює в середу дня 25. с. м. в «Restaurant zum Magistrat» I. Lichtenfelsgasse 6 вечером нараду що-до відпразнованя вечерниць в пам'ять Тараса Шевченка. — Політичне товариство Руска Рада в Сокалі скликає на день 31. січня 1899 року в Угневі о годині 1 ій з полудня народне віче з слідуною програмою: 1) Про політичне положенє Русинів. 2) Про ординацій виборчі до рад громадських і повітових і до соймів. 3) Про наше положенє економічне. 4. Внесеня учасників. — Заходом Товариства філії «Просвіти» відбуде ся дня 2 лютого [в четвер] пополудни в Отинії, в сали робітничого товариства просвітньо-економічне віче. Програма оголосить ся симі днями.

— Переполох в касі ощадности. Як зв'єсно, львівська каса ощадности находит ся від кількох днів в формальній облозі. Тревожна вість: каса ощадности банкрутує! зігнала тут безчисленні товни осіб, що вложили до каси гроші, аби чим скорше сеї тяжко заощаджений грїш звідтам забрати, бо пізнійше всьо пропаде. Велика сая будинку, коритарі і уліця зороїли ся товнами зарібників, сторожів, всяких малих промисловців та жидів з провінції. Каса не робила найменших черепон при виплаті, бо до заспокоєня сїх тисячів народа змобілізовано цілий урядничий персонал. Мимо того переполох триває до нині, хотай в газетах оголошено найізразнійше, що всякі вісти о банкрутстві каси безосновні і що ціла та комедія є лише історією жидів. Пустили они між бідний нарід, бо лише той дасть ся пірвати подібними небиліцями, що каса втратила кілька мільонів через фальшиві векселі б. п. Єджейовича та нещасливі операції нафтові з Щепановским. Одно і друге є неправдою, придуманою дрібними жидівськими банками, що не мають у Львові підстави до істнованя. Щоби підтримувати свої інтереси, треба було утворити нове поле операційне, а затім відбити кредиторів якоїсь другої інституції. Каса ощадности надавала ся до того найбільше, бо в ній складають свої дрібні капітали особливо убогі верстви народа, темні і податливі на такі алярми. Найбільше зискали хитрі, пейсаті фактори в той спосіб, що немогучим дістати ся до каси особам ішли тревожні вісти о банкрутстві і рівночасно відкупували від них вкладкові книжочки, платячи пр. замість 350 зр. лишє триста, а були такі, що збувались книжочки за половину ціни, що би бодай трохи уратувати заощадженого гроша. Очевидно, такі «гешефти» кваліфікують ся до криміналу і поліція увязнила кількох таких купців. Доси виплатила каса завдяки жидівським штукам зверх пів мільона зр., хотай з другої сторони багатих осіб не далось жидівським факторам обалмутити і пр. в пятницю вложили до каси ощадности около 80.000 зр. — Сі жидівські штуки не первина для каси ощадности, бо подібна історія лучила ся в 1886 р. і недавно по банкрутстві Гольдштерна і Левенгерца. Каса на тім нічого не стратила, а навіть зискала, але стралила багато жертви жидівських п'явок.

— Мільонова фундація. Фундація п. Йосифа Рудковского, що виносить округло мільон зр. (не корон, як в попереднім числі подаво ошибочно) є призначена на заклад для убогих паннів в старшій віці і на школу для осиротілих або позбавлених материнської опіки дівчат. Ті заведеня мають повстати в Вижицї на Буковині. Виконавцем тестаменту установлено адвоката з Черновець д-ра Стрільбицкого. Щедрий фундатор в дни доконаня запису зрезигнував з своєї посади нотаря в Вижицї.

— Дефрвдація. В Станиславові в касі головного шпиталю забракло квоти 1600 зр. За дефрвдантом, контрольором Яном Ольшевским, котрий утік імовірно в сторону Амержки, заряджено гляданя.

— Пропала дівчинка з Старого Санча. Називала ся Кароліна Седлярська і мала 13 літ. Перед тижнем виїшла кудись з дому і доси не вернула. В місті оповідають собі о тім щезненю всїлякі вісти. Тамошний суд окружний розіслав відозву по околиці, що би за нею глядати. Дівчинку пізнати по тім, що є глухонїма, рухлива, має бурі очі і білєве волосє.

— Нема суплєнтів. В 1897/8 р. вїзвав сойм правління, що би оно, в цілі побільшеня слухачів університету на філософичнім виділі, зглядно кандидатів до заводу учительского, призначило значнійшу квоту на стипендії для таких кандидатів, а заравом уповажив краєвий виділ, що би вставив до бюджету на 1899 р. відповідну квоту на ті стипендії. Рада шкільна краєва предложила ту справу міністерству просвіти, але повідомила кр. виділ, що іїнше буде утворити в фонду краєвого на разі 20 стипендій по 200 зр., а в трох слідуючих роках піднести їх до числа 35. На то відповів краєвий виділ, що має важнійші видатки, а до сїх обовязана держава. Вкінці зазначив краєвий виділ, що хотай переважна часть окінчених гімназіястів записує ся на права задля ліпших виглядів на будучність в судівничстві, то послідними часами справа на філософії взяла инший оборот. До тепер знеохочували многих низька платня та довге, дожданє постійної посади, що тепер регуляцію платні по часті усунєно. Тому то в кількох послідних курсах на філософію записало ся слухачів більше як давнійшими літами. Наколи-б однак, так як передше, число слухачів філософії зачало уменшати ся, тоді можна буде ще отворити стипендії.

О скілько знаємо, на філософію вписують ся найбільше молодці, що через цілу гімназію удержували ся з лекцій. Се бельферованє так всало ся їм в шпик і кости, що без него не могли би жити. Раз з призвичая, потім в надії (особливо ученики гімназій провінційальних) знайти у Львові ліпші лекції, вписують ся на філософію. З розчарованєм однак потім мусять довідатись, що у Львові лекції ще гірше платні як деінде. По кількамісячнім шуканю найдуть одну за 3 а другу за 5 або 6 зр. місячно і за так нужденну ціну мусять марнувати найдорожший час, котрий могли би посвятити на власне образованє. Не дивота, що окінчений філософ, має повно викладів в «indexi», а дуже мало має в голові, бо цілі чотири роки вчив других на «Байках» або на «Замаретинові», або і цілком виїхав на лекцію на село, а за него другий брав всякі «поміца» і «фреквентациі». Іспит учительський робить потім по 10 роках, або й цілком не робить, а переносить ся до якогось уряду. Кілько то примірів маємо, що суплєнти по кільканаїцятьох роках служби не складають іспиту, покидають гімназію і анонсуєть ся по часописях за лекціями або за диюрами. Не було би того всього, сли би тимі двома сотками дано студентови можність веденя бодай на пів безжурного житя. То даво би єму захохоту і спонукало би до праці в своїм заводі, а противно, можна буде дальше уживати давної практики по гімназіях, що би математикови давати учити філольоґії класичної, а філольоґови природи, бо він укінчивши філольоґію в «indexi» може уділяти безперечно всякої науки без жадної ріжниць, бо нічого не уміє. Caveant consules!!

— Американська забава. Одна американська газета в Буфальо подає таку вість: «Сегодня вечером в Music Hall відбуде ся позірною битва, в котрій виступить 13. полк і дасть 1.000 вистрелів на сцені». Уміють бавити ся!

— Нещаслива пригода. Господар Пилип Кіндрат з Липовець, перемішляньского повіта, вїз оної дрова з глиняньского лісу до дому. В дорозі сполошились коні і пірвали з собою вїз. Кіндрат хотів коні задержати, але вїз притиснув єго так сильно до дерева, що він на другий день помер.

— Дрібні вісти. Намістник гр. Пінівський вернув з Грималова до Львова. — У Львові мають повстати небавом дві нові антики: одна в околиці т. зв. єзуїцкого огороду, а друга при ул. Сонічній. — В справі нового спису населєня монархії доносять з Відня, що міністерство внутрішних справ приготує ся вже до нового спису в році 1900-ім. — В Лощеві під Терєбовлею повісив ся в огороді 60-літній господар Гавришків. — В каміноломі в Гуті Рожанецький під Тішановом убив камінь одного робітника. — В Житомирі в античнім магазині Вайса вибухла бензина, позбавивши житя трох робітників; кілька осіб віднесло тяжкі рани. — В Рагузі експльодував папірос в устах одного зарібника і розірвав єму долішню щюку так страшно, що той в шпиталі помер.

Наука, штука, література.

— Цирано де Бержерак, романтичну комедію в 5. актах Едмунда Ростанда в нереводі Яна

Каспровича виставив польський театр у Львові. Славновісна комедія представляє жите поета-завади Цирана де Бержерак, котрий при всіх своїх знаменитих прикметах мав одно нещасте — незвичайно великий ніс. Нераз шуткував собі Цирано з того свого галандського огірка, але нікому не дозволив зробити хотьби маду замітку про него. Кажуть, що на кождий день его служби військової припадав один поєдинок, а крім безличних кровавих памяток, мав він десять людей убити в поєдинку за тої мясної піраміди серед свого лица. Раз за таку образу зі сцени через актора королівського Монт-фіер, наказав ему Цирано виступати цілий місяць. Колиж той не послухав его заказу, змусив сам один Цирано цілу театральну трупу і публику до занехання представлення. Се діє ся в першій акті. З мести насилають на него его численні вороги платних забияків, але Цирано з двома ще приятелями розганяє цілу сотню їх. Супротив женщин був сей рубайло дуже болячий і повздержливий. На своє нещасте залюбив ся шалено в Роксані, молодій і гарній своїй своячці, котра звернула свою любов до гарного Християна де Невілет. Роксана навіть просить Цирана, щоби своїм могутним плечем охороняв Невілета. Цирано прирікає се і дотримує мимо страшної колізії, в яку вводить его Невілет, бо при всіх товаришах оружия зачинає кпити собі з его поса. Цирано іде ще дальше в своїй любові. Він знає, що через безобразну кущку Роксана не могла би его любити, тож вдоволяє ся тим, що учить невимовного Невілета любовних речей, якими він здобував собі серце Роксани. Раз навіть, під балконом, серед ночі промаває в імені Невілета до Роксани. Така комічна роля закоханого героя містить в собі багато трагізму. Він помагає їм звінчати ся тайно, а з поля битви пише любовні листи молодому мужеві, а крім того ще щедено від

себе, передає в імені свого пупіля до неї листи через неприятельські сторожі. Коли Невілет пізнав вкінці причину тої опіки Цирана де Бержерака над ним, его безграничну любов до Роксани, стає ему его положенє невинссимим, він кидас ся у вир битви і гине від іспанських куль. Пятнайдцять літ пізайше видимо Роксану в монастири, в жалобі по своїм улюбленім чоловіці, про котрого все ще думає, що він був автором поетичних розмов і листів. За коротко жила з ним, щоби в ній остали ся иньші згадки, як образ его гарної поетичної душі. Цирано приходить до неї що дня о год. 5. по полудни і розважає єї своїми оповіданнями. Але нині він спізнів ся о дві минути. Роксана здивовала ся, але не догадує ся нічого. Цирано розповідає їй свою газету, важнійші події дня, а на остатку заповідає єї свою смерть. Бо ото о три чверти на п'яту упала, чи може хто кинув нарочно колоду з вікна одного дому на голову непобіджного лицаря і колода розторочила его череп. Цирано умирає на сцені, а в останній хвилі довідує ся Роксана, що він був автором листів єї мужа і любив єї горячою а безнадійною любовю.

Се короткий зміст високо поетичної і удачної сценічної штуки, що перебігла всі сцени Європи і воскресила память поета і страшного боевника, Цирана. У Львові виставлено єї з великим вкладом і виставностю костюмів і декораций. Головну ролю Цирана віддав п. Хмельський із знаменитою інтерпретацією юнацьких і поетичних уступів. Ролю Невілета повняв п. Восторський надто поважно. Такому туманови невимові треба доконче надати комічний підклад, а через те змогла би ся лише трагіка цілого понижаючого становиска в Цирана в своїй любові. Ся роля належала би ся п. Новацкому яко одномукомую комічному амантові львівської сцени. Роксану представляє п. Стаховичова, а

з прочих ріль визначив ся п. Фельдман, котрий доказав свою всесторонність реальним і артистичним відданем ролі сентиментального паплетника.

Телеграми.

Відень, 21. січня. »Fremdenblatt« доносить з Будапешту, що правительство приймає конституцією запоручене право самостійности угорської держави за підставу дальшого управильнення угодової справи тимчасово до 1903 р.

Відень, 21. січня. Угодова комісія відбула вчора засіданє, на котрім пос. Лехер продовжав свою бесіду о товарній статистиці.

Клуб молодоческий оголосив комунікат, в котрім каже, що на трех засіданях займав ся ситуацією і по довшій дискусії ухвалив витревати на дотеперішній дорозі. В дискусії підієсло много бесідників, що обструкція сама завинила, що важні для населеня закони не дійшли до успіху, та що дармо тратить ся гроші на поіменні голосованя і безуспішні засіданя. — Вкінці ухвалено удержати солідарність з иньшими партиями правиці.

Рим, 21. січня. Папа перестудив ся в послідних днях і за лікарскою порадою не опускає своїї комнати. Мимо того стан здоровля не будить ніякої тревоги.

ТОВАРИСТВО
для розвою рускої штуки
стоваришенє зареєстрованє з ограниченою порукою
у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малювання, різьбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітські: історичні, портрети з натури і фотографій, красвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальні і пр. і всякі праці золотарські; рівнож укршає внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Цілю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу шток красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публички духовної і сьвітської, надіємо ся, що зволить Ова причинити ся до осягнення сеї цілі численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —
З глибоким поважанєм **Дирекция.**

Товариство не послугує ся агентами.

Галицкий Банк кредитовий
почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ
з 30-дневним виповідженєм,

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ
з 8-дневним виповідженєм,

а всі иньші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

Артист.-літературні Новини

виходять кнєжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше увзгляднюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна кнєжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківський, Львів, улица Зибликевича, число 34.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицного еміграційного руху в 4. актах.

Ціна кнєжки брошурованої в картові 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Зибликевича ч. 18, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймає замовлення і посередничать в закупні:

Сьвітло церковне
впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино
в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: К А В У по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —

Иньші товари по умірених цінах. 76—?

1000 туюк цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туюк

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ
у Львові, лиця Галицка число 12.
Замавляючим 5.000 туюко разом опачованє і відсилка franco.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ
Емілії Соколовскої
у Львові, Ринок ч. 29., І. п.
приймає ласнаві замовлення і виконує їх густо-206 вно і по приступних цінах.
НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах
Замісцеві панночки приймає на помешнанє